

Asia: OM011:00/2020, VN/933/2020

Lausuntopyyntö työryhmämietinnöstä (Terrorismirikosten sääntelyn ajanmukaisuus ja vastaavuus vertailumaiden sääntelyn kanssa)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Syyttäjälaitos

LAUSUNTO

Etelä-Suomen syyttäjääalue

Asia: OM011:00/2020, VN/933/2020

LAUSUNTO TYÖRYHMÄMIETINNÖSTÄ TERRORISMIRIKOSTEN SÄÄNTELYN AJANMUKAISUUDESTA JA VASTAAVUUDESTA VERTAILUMAIDEN SÄÄNTELYN KANSSA

Mietinnössä on arvioitu terrorismirikoksia koskevien rangaistussäännösten ajanmukaisuutta ja vastaavuutta keskeisten vertailumaiden sääntelyn kanssa.

Voidaan todeta, että mietinnössä on hyvin laajasti ja yksityiskohtaisesti käyty läpi Suomen terrorismirikosten rangaistussäännösten kehitystä ja taustaa. Kuten on mietinnössä todettu, on Suomessa terrorismirikoksina rangaistaviksi säädettyjen tekojen joukko varsin laaja ja lainsäädäntö vastaa myös Suomea sitovia kansainvälisiä velvoitteita.

Vaikkakin Suomessa terrorismirikoksina rangaistaviksi säädettyjen tekojen joukko on laaja ja vastaa myös Suomea sitovia kansainvälisiä velvoitteita, ja rangaistussäännökset ovat myös kattavia mietinnössä mainittujen vertailuvaltioiden lainsäädäntöihin verrattuna, voidaan rikoslain 34 a luvun säännökset terrorismirikoksista kokea jokseenkin vaikeaselkoiseksi.

Eduskunnan perustuslakivaliokunta on ottanut esiin terrorismirikoksiin liittyvän sääntelyn selkeyttämisarvioinnin tarpeen. Rikoslain 34 a luvun säännösten selkeyttämistä mahdollisessa kokonaisuudistuksessa voidaan pitää kannatettavana luvun monimutkaisuuden ja vaikeaselkoisuuden takia.

Työryhmämietinnössä esitetyt keskeiset muutokset

Mietinnössä on esitetty, että rikosnimike rikoslaissa 34a:4 muutetaan terroristiryhmän toimintaan osallistumiseksi ja rangaistavaksi säädettäisi terroristiryhmän toiminnan kannalta olennaisten tehtävien hoitaminen. Kyse olisi voimassa olevan sääntelyn laajentamista ja koskisi sellaista (olennaista) toimintaa, jota henkilö suorittaa edistääkseen ryhmän terroristista rikollista toimintaa taikka tietoisena siitä, että hänen toimintansa edistää tällaista rikollista toimintaa. Mietinnössä todetaan, ettei olennaisia toimia voida tyhjentävästi kuvata lainsäädännössä eikä myöskään käytännön esimerkeissä.

Mietinnössä mainitaan kuitenkin joitain esimerkkejä mitä olennaisella tehtävällä tarkoitetaan ja mietinnön mukaan esimerkiksi terroristiryhmän varustehuollosta huolehtimista voisi olla tällaista. Kuitenkin jää tämä ”olennaisen tehtävän”-käsitteen sisältö hyvin avoimeksi. Eli vaikeaksi tulkintaongelmaksi muodostunee käytännössä mikä tehtävä ja missä tilanteessa voidaan kyseinen tehtävä katsoa olevan terroristiryhmän kannalta olennainen ryhmän terroristisen toiminnan kannalta. Kun säännöstö ei ole kovinkaan täsmällinen, tulkintaongelmia saattaa helposti syntyä mikä voi mahdollisesti olla tällainen olennaisen tehtävän hoitaminen ja mikä voi olla tällaisen ryhmän sisällä mahdollisesti tapahtuvaa humanitaarinen avustaminen, joka myös voi olla olennaista.

Toisena, myös sinänsä kannatettavana muutoksena, ehdotetaan mietinnössä säädettäväksi rangaistavaksi terrorismirikoksiin liittyvä julkinen kehottaminen, joka koskisi värväytymistä terroristiryhmään tai terrorismirikoksen tekemistä. Mietinnössä todetaan tämän osalta mm., että voimassa oleva rikoslain 17 luvun 1 §:n 1 momentti (julkinen kehottaminen rikokseen) edellyttää, että kyseinen teko aiheuttaa vaaran rikoksen tai sen rangaistavan yrityksen tekemisestä tai muuten selvästi vaarantaa yleistä järjestystä tai turvallisuutta. Tätä edellytystä ei voida mietinnössä lausutun mukaisesti pitää perusteltuna nyt ehdotetun kehottamisrikoksen seurauksena. Mm. tällaisten kehotusten seurauksena mahdollisesti toteutettujen terrori-iskujen vahingollisuuden ja näistä seuraavan kehottamisteon erityisen paheksuttavuuden takia tätä lisäedellytystä ei voida mietinnön mukaan pitää perusteltuna. Tulevassa lainvalmistelutöissä olisi kuitenkin syytä tarkentaa miksi tällaista edellytystä ei voida pitää perusteltuna.

Rangaistusasteikkojen osalta voidaan todeta tiettyä epäjohdonmukaista, kun rangaistusasteikko ehdotettuun terrorismirikoksiin liittyvä julkiseen kehottamiseen olisi ankarampi kuin itse kehottamisrikos.

Johtava aluesyyttäjä Harri Lindberg

Aluesyyttäjä Matias Londen

Ojala Evelin

Syyttäjälaitos - Lausunnon antajat johtava aluesyyttäjä Harri Lindberg ja aluesyyttäjä Matias Londén